

Επιστολή ενός ανώνυμου μετανάστη, Μ. Θεοδωράκη

Μάρω Θεοδωράκη

Επιστολή ενός ανώνυμου μετανάστη

Όταν αποφάσισα να γράψω αυτά τα λιγοστά λόγια θέλησα να σου συστηθώ. Όμως αμέσως σκέφτηκα πως τα ονόματα και τα επίθετα είναι περιττά. Ο μόνος λόγος που μου χρειάζονται είναι ίσως ο φόβος ...

Είμαι εικοσιέξι χρονών. Η ηλικία μου βέβαια προσδίδει ένα λαμπρό μέλλον. Όμως ο δρόμος που ξεπροβάλλει μπροστά μου είναι ανηφορικός. Τόσο, που τίποτα λαμπρό δεν φαίνεται στο διάβα του. Πουλιάω πειρατικά cd στις πλατείες και στους πολυσύχναστους δρόμους: στις παραλίες, στις ταβέρνες, στη γύρα... Το κέρδος πενιχρό αλλά ικανοποιητικό για έναν μετανάστη. Έναν έγχρωμο, Αφρικανό μετανάστη.

Ονειρεύομαι συχνά. Μ' αρέσει. Μπορώ να ονειρεύομαι ακόμη και με ανοιχτά μάτια. Κάποιοι πιστεύουν πως δεν έχω τούτο το δικαίωμα. Το ξέρω. Το έχω δει. Ίσως και να το καταλαβαίνω.

Με βλέπεις στο φούρνο της γειτονιάς και ντρέπεσαι που τρώω το ψωμί σου. Με συναντάς στο μανάβικο και αηδιάζεις με τη σκέψη ότι αγγίζω τα λαχανικά σου. Στο μετρό με αποφεύγεις, ενώ η ματιά σου καρφώνεται χωρίς καμία αναστολή στο μαύρο μου δέρμα. Στο λεωφορείο δεν θα τολμήσω ποτέ να κάτσω. Είναι θρασύ και χυδαίο για σένα.

Η περιφρόνηση συναντά την διαφορετικότητα με τρόπο μοναδικό!

Κατά βάθος όμως σε καταλαβαίνω. Υποχρεώθηκες να με βλέπεις μέρα νύχτα. Ανέχτηκες να χρησιμοποιώ τις δημόσιες τουαλέτες σου. Να κοιμάμαι στα παγκάκια σου. Να καπνίζω τα τσιγάρα σου. Να πουλιάω τα τσιγάρα σου. Να πίνω το νερό σου. Να μένω στο σπίτι σου. Να απολαμβάνω τον ήλιο σου. Να αναπνέω τον αέρα σου. Να ονειρεύομαι κάτω από το φεγγάρι σου... Κι αυτό το τελευταίο ενοχλεί.

Μα μην φοβάσαι!

Η χώρα τούτη σου ανήκει. Είναι ολότελα δική σου.

Μην τρέμεις! Η πατρίδα τούτη είναι μόνο δική σου.

Η δική μου είναι εκεί πίσω, κρυμμένη πίσω από τις φοινικιές και τις χουρμαδιές. Η δική μου έχει τη μυρωδιά του παζαριού που βουίζει από τις παιδικές φωνές. Ο δικός μου τόπος είναι ζωγραφισμένος με το νοτισμένο χώμα, την κόκκινη λάσπη, το καυτό ηλιοβασίλεμα. Τούτα τα χρώματα δεν θέλω να ξεχάσω. Γιατί για μένα η πατρίδα μου μετράει πάνω από όλα.

Θυμώνω, γιατί κάποτε ένας φίλος μου είχε πει πως η σιωπή είναι το καλύτερο φάρμακο στην ξενιτιά. Μα αυτή για μένα δεν είναι παρά μια ηλίθια θεωρία. Ή καλύτερα μια ύπουλη συμβουλή. Δεν πρέπει να μιλάς, γιατί δεν έχεις τίποτα καλό να πεις! Μη μιλάς! Πούλα μόνο τα cd σου!

Όλο αυτό ακούγεται τόσο σκληρό όσο είναι. Φαίνεται τόσο ρομαντικό όσο είναι. Πίστεψέ με!

Ζω καλά εδώ. Δεν έχω παράπονο. Αγαπώ τη χώρα σου.

Μα δεν τολμώ να σου το πω κατάμουτρα. Δεν είναι εύκολο να ξεγλιστρήσω μέσα από τη βουβή πραγματικότητα. Είναι θέμα ιδιοσυγκρασίας, θέμα συνήθειας. Αρχίζω μάλλον και συνηθίζω στα λίγα λόγια, στη σιωπή εκείνου του φίλου.

Το βλέμμα μου όμως δεν μπορεί να αλλάξει. Το πνίγω μέσα στη σιωπή μου. Τα μαύρα μάτια μου αντανακλούν τα συναισθήματά μου. Μαρτυρούν το φόβο και την οργή μου. Θέλω να χαμογελάσω. Μα δεν μπορώ. Είναι λάθος να χαμογελάς στην χώρα που σου δίνει ψωμί να φας.

Μη χαμογελάς! Πούλα μόνο τα cd σου!

Για αυτά που δεν μπορώ να μιλήσω πρέπει τουλάχιστον να μπορώ να τα ονειρεύομαι. Δε σου ακούγεται τόσο καλό, αλλά ξέρεις πολύ καλά πως η πραγματικότητα δεν είναι για όλους καλή.

Άφησέ με τουλάχιστον, λοιπόν, να ονειρεύομαι! Νόμιμος ή παράνομος έχω ακόμα αυτό το δικαίωμα. Ξύπνιος ή κοιμισμένος έχω ακόμα αυτό το προνόμιο.

Δικαίωμα στο όνειρο. Το δικό μου όνειρο.

Και κάτι ακόμα! Νομίζω πως ήρθε ο καιρός να αφήσεις να μιλήσουν τα λεπτά σου αισθήματα. Εκείνα που τα έχεις καλά κλειδωμένα στην άκρη της ψυχής σου. Είμαι σίγουρος ότι θα τα βρεις. Έτσι θα μπορέσεις κάποτε να με κοιτάξεις στα μάτια.

ΥΓ.1: Σε παρακαλώ μη σκίσεις αυτό το γράμμα. Ούτε να το πετάξεις στο καλάθι των αχρήστων. Κάποτε θα σου χρειαστεί.

ΥΓ.2: Απόψε έχει ένα φεγγάρι τεράστιο.

Μάρω Θεοδωράκη, [Κηρήθρες](#). Άνοιξη – καλοκαίρι 2007

Απάντηση ενός μαθητή της Β΄ Λυκείου στην παραπάνω επιστολή

Φίλε μετανάστη,

Η πατρίδα μου είναι φτωχή και μικρή σε έκταση. Οι πόροι της λιγοστοί. Οι άνθρωποι της ένιωσαν ξαφνικά πως πρέπει να μοιραστούν το λίγο που έχουν και τρόμαξαν. Φοβήθηκαν τόσο πολύ, που έκλεισαν τις πόρτες τους για να διαφυλάξουν το έχει τους. Είτε αυτό το λένε εργασία, είτε ιδέες, είτε ακόμα και πατρίδα. Γιατί την θέλουν αυτή την πατρίδα μόνο δική τους, αποκλειστικά. Πέρασαν φαίνεται πολλά χρόνια και ατόνησε η μνήμη τους. Ξεθώριασε η εικόνα τους σε σταθμούς τρένων και καράβια με μια βαλίτσα και λίγα απαραίτητα να παίρνουν και αυτοί το δρόμο της ξενιτιάς και να φτάνουν ξένοι, παντάξενοι σε τόπους μακρινούς που δεν θύμιζαν καν την πατρίδα τους, σε χώρες παγωμένες και άγνωστες, αντιμέτωποι με άλλους ανθρώπους που τους ήθελαν μόνο για δουλειά και μετά ... τίποτα, περιθωριοποιημένοι και περιφρονημένοι. Όμως εσύ, φίλε μετανάστη, αυτό θα τους θυμίσεις, θα ξεκλειδώσεις τη μνήμη τους και θα τρυπώσεις στο μυαλό και την ψυχή τους. Και τότε θα θυμηθούν. Θα δουν την μοίρα τους στο πρόσωπό σου, τους αγώνες τους στη δική σου ζωή, την περιφρόνηση που δέχτηκαν στη δική σου περιφρόνηση, τη βία που οι ίδια έζησαν στη βία που ασκούν σε σένα, και τότε θα απλώσουν το χέρι τους να αγγίξουν το δικό σου και μετά θα το σφίξουν και θα νιώσουν δυο καρδιές να χτυπούν στον ίδιο ρυθμό, θα νιώσουν την ίδια αγωνία και τον ίδιο φόβο με σένα για τη ζωή.

Δώσε τους όμως λίγο χρόνο, γιατί όλα έγιναν τόσο ξαφνικά που τους τρόμαξαν.

Δώσε τους λίγο χρόνο, για να σε δεχτούν και να σε φιλοξενήσουν στη δική τους πατρίδα, να πειστούν πως η δική σου πατρίδα βρίσκεται κάπου μακριά μα και τόσο κοντά στην ψυχή και στη σκέψη σου. Πως δε διεκδικείς τον τόπο τους, γιατί εσένα σε

μεγάλωσαν άλλες ιδέες και άλλοι τρόποι και σε σφράγισαν με άλλη ταυτότητα που δεν θέλεις να αλλάξεις. Πως η πατρίδα σου είναι κάπου αλλού, μακριά.

Ξέρω πως το μόνο που ζητάς είναι ένας χώρος να ακουμπήσεις το κουρασμένο σου κορμί, τα όνειρα και τις ελπίδες σου. Πίστεψέ με δε θα αργήσει να έλθει η μέρα να σου τον παραχωρήσουν αυτόν τον τόπο, σε όποιο μέρος της γης βρεθείς.

ΥΓ. Ίσως βιάζεσαι,δεν αντέχεις άλλο την περιφρόνηση και το κυνηγητό. Ίσως πέρασε ήδη πολύς χρόνος.

Όμως κανείς κατά βάθος δε σε μισεί, όλοι σε νιώθουν, μα δεν τολμούν να το ομολογήσουν.

4ο Λύκειο Λάρισας, 13 Μαΐου 2010

Ασκήσεις

1. Σε ποιο κειμενικό είδος θα κατατάσσατε την «επιστολή ενός ανώνυμου μετανάστη»;

- Ποιος είναι στην πραγματικότητα ο συντάκτης αυτού του κειμένου;
- Ποιον σκοπό εξυπηρετεί ένα τέτοιο κείμενο;
- Να συζητήσετε το θέμα της αυθεντικότητας μιας μαρτυρίας.

 ΑΥΘΕΝΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΜΑΡΤΥΡΙΑΣ

2. Να μετατρέψετε την απάντηση του μαθητή στην επιστολή του ανώνυμου μετανάστη σε κείμενο-σχόλιο για τη θέση των μεταναστών στη χώρα μας (κρατήστε την ίδια επιχειρηματολογία, χρησιμοποιήστε γ' εν. πρόσωπο).

3. Εργαστείτε σε ομάδες και διερευνήστε τα κείμενα : (1) *Επιστολή ενός ανώνυμου μετανάστη*, Μ. Θεοδωράκη και την *Απάντηση ενός μαθητή*, (2) *Ηπείρου και Πατησίων*, Μαρτυρία μετανάστη-Χασάν, (3) *Ο δρόμος για την Ελλάδα*, Μαρτυρία: Ασουνόδευτο παιδί και (4) *Πρωταπριλιά*, Βασίλης Λαδάς. Στη συνέχεια να απαντήσετε στις ακόλουθες ερωτήσεις:

- Προσέξτε αν τα κείμενα είναι αυθεντικές ή πλαστές μαρτυρίες.
- Να εντοπίσετε στοιχεία προφορικότητας στα κείμενα.
- Θα εντάσσατε τα κείμενα στον προφορικό ή στον γραπτό λόγο; Τι παρατηρήσεις μπορείτε να κάνετε για το κειμενικό είδος στο οποίο ανήκουν;
- Ποιο κείμενο θα θεωρούσατε ότι έχει περισσότερα στοιχεία διαλόγου; Σε ποιο βαθμό ενυπάρχει το στοιχείο του διαλόγου στα υπόλοιπα κείμενα;
- Να προσδιορίσετε τους πιθανούς αποδέκτες/ ακροατές των παραπάνω μονολογικών αφηγήσεων.

 ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

 ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΤΗΤΑ

 ΚΕΙΜΕΝΙΚΑ ΕΙΔΗ